

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення вченої ради університету
30 серпня 2021 року, протокол № 1

Ректор, голова вченої ради університету,
доктор юридичних наук, професор

_____ Олег ОМЕЛЬЧУК
30 серпня 2021 року

м.п.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«КОНФЛІКТОЛОГІЯ»
для підготовки на першому освітньому рівні
здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра
за спеціальністю 232 Соціальне забезпечення
галузі знань 23 Соціальна робота**

м. Хмельницький
2021

РОЗРОБНИК:

доцентка кафедри філософії, соціально-гуманітарних наук та фізичного виховання, кандидатка психологічних наук, доцентка
27 серпня 2021 року

_____ Оксана ГУМЕНЮК

СХВАЛЕНО

Рішення кафедри філософії, соціально-гуманітарних наук та фізичного виховання
27 серпня 2021 року, протокол № 1

Завідувач кафедри, доктор філософських, професор
27 серпня 2021 року

_____ Леонід ВИГОВСЬКИЙ

Декан юридичного факультету, кандидат юридичних наук, доцент
27 серпня 2021 року

_____ Сергій КРУШИНСЬКИЙ

ПОГОДЖЕНО

Рішення методичної ради університету
28 серпня 2021 року, протокол № 1

Перша проректорка, голова методичної ради університету, кандидатка наук з державного управління, доцентка
28 серпня 2021 року

_____ Ірина КОВТУН

Обліковий обсяг 0,58 ум.др.арк.

ЗМІСТ

Стор.

1.	Опис навчальної дисципліни		3
2.	Заплановані результати навчання		4
3.	Програма навчальної дисципліни		6
4.	Структура вивчення навчальної дисципліни		10
	4.1.	Тематичний план навчальної дисципліни	10
	4.2.	Аудиторні заняття	11
	4.3.	Самостійна робота студентів	11
5.	Методи навчання та контролю		11
6.	Схема нарахування балів		12
7.	Рекомендована література		12
	7.1.	Основна література	12
	7.2.	Допоміжна література	13
8.	Інформаційні ресурси в Інтернеті		14

1. Опис навчальної дисципліни

1. Шифр і назва галузі знань	– 23 Соціальна робота
2. Код і назва спеціальності	– 232 Соціальне забезпечення
3. Назва спеціалізації	– немає
4. Назва дисципліни	– Конфліктологія
5. Тип дисципліни	– обов'язкова
6. Код дисципліни	– ОДПП 1.2.18.
7. Освітній рівень, на якому вивчається дисципліна	– перший
8. Ступінь вищої освіти, що здобувається	– бакалавр
9. Курс / рік навчання	– третій
10. Семестр	– шостий
11. Обсяг вивчення дисципліни:	
1) загальний обсяг (кредитів ЄКТС / годин)	– 3,5 / 105
2) денна форма навчання:	
аудиторні заняття (годин)	– 52
% від загального обсягу	– 49,5
лекційні заняття (годин)	– 26
% від обсягу аудиторних годин	– 50
семінарські заняття (годин)	– 26
% від обсягу аудиторних годин	– 50
самостійна робота (годин)	–
% від загального обсягу	– 50,5
тижневих годин:	
аудиторних занять	– 3,0
самостійної роботи	– 3,1
3) заочна форма навчання:	не передбачена
12. Форма семестрового контролю	– екзамен
13. Місце дисципліни в логічній схемі:	
1) попередні дисципліни	– ОДПП 1.1.3. Загальна психологія; ОДПП 1.1.4. Соціологія; ОДПП 1.1.6. Українська мова (за професійним спрямуванням);

- 2) супутні дисципліни
  - ОДПП 1.1.10. Філософія;
  - ОДПП 1.1.9. Політологія.
  - ВД 2.1.29. Організація соціально-психологічної роботи в кризових ситуаціях;
  - ВД 2.1.31. Психологія особистості.
- 3) наступні дисципліни
  - ОДПП 1.2.19. Соціальна реабілітація;
  - ВД 2.1.37. Психологія управління
- 14. Мова вивчення дисципліни
  - українська.

2. Заплановані результати навчання

Навчальна дисципліна «Конфліктологія» забезпечує програмні компетентності та програмні результати навчання, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни, передбачених освітньо-професійною програмою «Бакалавр соціального забезпечення»:

ЗК 02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 03. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 04. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК 09. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 10. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 11. Здатність приймати обгрунтовані рішення.

ЗК 12. Здатність працювати в команді.

ЗК 13. Здатність до міжособистісної взаємодії.

СК 12. Здатність до організації та управління процесами в соціальному забезпеченні.

СК 13. Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів у професійній діяльності.

СК 14. Здатність до генерування нових ідей та креативності у професійній сфері.

ПР 09. Виявляти готовність до взаємодії з колегами по роботі, приймати управлінські рішення в організації роботи виконавців, здійснювати професійну діяльність на основі етичних принципів, дотримання прав особи, сприяння вирішенню проблем.

ПР 20. Демонструвати уміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ПР 24. Надавати консультації щодо можливих способів здійснення та захисту прав та інтересів особи у сфері соціального забезпечення, вести формальну і неформальну бесіду з проблем соціального забезпечення.

<i>Після завершення вивчення дисципліни здобувач повинен продемонструвати такі результати навчання:</i>
<i>1. Знання</i> <i>(здатність запам'ятовувати або відтворювати факти (терміни, конкретні факти, методи і процедури, основні поняття, правила і принципи, цілісні теорії тощо)</i>
1.1) поняття конфліктології, об'єкт і предмет конфліктології, етапи становлення та напрямки конфліктології, сучасна конфліктологія;
1.2) сутність конфлікту та його структура;
1.3) динаміка та причини конфлікту;
1.4) види конфліктів у суспільстві та їх особливості, специфіка внутрішньо-особистісного, міжособистісного та міжгрупового конфліктів;

1.5) психологічні особливості механізму виникнення конфліктів;
1.6) теорії поведінки особистості в конфлікті;
1.7) технології управління конфліктами;
1.8) психологічні умови попередження та розв'язання конфліктів;
1.9) переговори і медіація.
2. Розуміння
<i>(здатність розуміти та інтерпретувати вивчене, уміння пояснити факти, правила, принципи; перетворювати словесний матеріал у, наприклад, математичні вирази; прогнозувати майбутні наслідки на основі отриманих знань)</i>
2.1) пояснювати конфлікт як взаємодію, що зорієнтована на досягнення взаєморозуміння й суб'єкт-суб'єктного рівня спілкування;
2.2) розкривати зміст найбільш передових концептуальних аспектів в галузі конфліктології;
2.3) інтерпретувати вплив конфліктології на формування корпоративної культури, здійснення ефективної соціальної роботи;
2.4) розуміти на сутності процесу формування та розвитку конфліктологічної компетентності.
3. Застосування знань
<i>(здатність використовувати вивчений матеріал у нових ситуаціях (наприклад, застосувати ідеї та концепції для розв'язання конкретних задач)</i>
3.1) формувати і застосовувати ефективні стратегії попередження та розв'язання конфліктів на основі принципів сучасної конфліктології, суб'єкт-суб'єктного рівня взаємодії, використовувати отримані знання для попередження та регулювання конфліктів;
3.2) використовувати технології ефективного спілкування та раціональної поведінки в конфлікті;
3.3) виявляти механізм та причини соціальних конфліктів;
3.4) визначати етапи виникнення конфлікту з метою подальшого його розв'язання;
3.5) розпізнавати внутрішньо-особистісний конфлікт;
3.6) виявляти основні етапи переговорного процесу;
3.7) визначати шляхи розв'язання конфліктів в управлінні;
3.8) використовувати набуті знання при веденні наукових дискусій з питань конфліктології;
3.9) виявляти повагу до різноманітних національних та етнічних спільнот, співпрацювати з носіями різних історичних, політичних, релігійних, культурних, сімейних та особистісних цінностей;
3.10) створювати умови для комунікації із представниками різних верств населення.
4. Аналіз
<i>(здатність розбивати інформацію на компоненти, розуміти їх взаємозв'язки та організаційну структуру, бачити помилки й огріхи в логіці міркувань, різницю між фактами і наслідками, оцінювати значимість даних)</i>
4.1) виокремлювати знання з конфліктології, необхідні задля діяльності у сфері соціального забезпечення та соціальної роботи;
4.2) демонструвати співвідношення понять ділової етики та ділового етикету;
4.3) змістовно аналізувати основні види конфліктів;
4.4) здійснювати критичний аналіз помилкових стратегій поведінки у конфліктних ситуаціях, розрізняти їх якісну відмінність від ефективних стратегій попередження, регулювання та розв'язання конфліктів на основі принципів сучасної гуманістичної конфліктології.
5. Синтез
<i>(здатність поєднувати частини разом, щоб одержати ціле з новою системною</i>

<i>властивістю)</i>
5.1) поєднувати елементи етичних, соціологічних, психологічних, конфліктологічних знань в єдине ціле з метою формування власної ефективної стратегії поведінки у конфліктах;
5.2) інтегрувати та використовувати знання з інших дисциплін (філософії, етики, соціології, психології, іміджології, теорії управління, менеджменту) у процесі вивчення конфліктології;
5.3) розвивати конфліктологічну компетентність, поєднуючи теоретичні та практичні аспекти конфліктології;
5.4) обґрунтовувати необхідність знань з конфліктології для фахівців з соціальної роботи;
5.5) пропонувати способи гармонійного поєднання вербальних та невербальних засобів ділового спілкування у процесі розв'язання конфліктів.
6. Оцінювання <i>(здатність оцінювати важливість матеріалу для конкретної цілі)</i>
6.1) оцінювати значення знань тем з курсу «Конфліктологія» для формування високого рівня професійної культури соціального працівника;
6.2) порівнювати моделі та стратегії розв'язання конфліктів;
6.3) пояснювати відмінності між різними стратегіями попередження та розв'язання конфліктів, оцінювати їхній вплив на формування корпоративної культури, позитивного корпоративного іміджу;
6.4) вибирати з різноманіття конфліктологічних концепцій окремі положення, важливі для формування власної громадянської позиції, особистісного та професійного самовдосконалення та самовираження;
6.5) розуміти сутність сучасних концепцій конфліктології та їхнє значення в модернізації суспільства;
6.6.) порівнювати національні стилі ведення перемовин.
7. Створення (творчість) <i>(здатність до створення нового культурного продукту, творчості в умовах багатовимірності та альтернативності сучасної культури)</i>
7.1) застосовувати отримані знання в процесі комунікації і формуванні власної стратегії розв'язання конфліктів;
7.2) користуватися потенціалом діалогових форм ділового спілкування, дискурсивних практик в процесі обговорення конфліктних ситуацій, а також в управлінні конфліктами;
7.3) готувати повідомлення про актуальні проблеми конфліктології, давати аргументовані коментарі стосовно різних стратегій розв'язання конфліктів та поведінки під час них;
7.4) розвивати конфліктологічну компетентність, поєднуючи теоретичні та практичні аспекти отриманих знань через моделювання форм ділового спілкування в ділових та рольових іграх та симуляціях медіацій;
7.5) виконувати індивідуальні науково-дослідні завдання з відповідної проблематики;
7.6) виявляти самостійність і соціальну відповідальність, громадянські та патріотичні чесноти при виконанні функціональних обов'язків.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Предмет і завдання навчальної дисципліни «Конфліктологія»

Конфліктологія як наука про зіткнення, проблемне функціонування особи, суспільства, природи та взаємодії людини і природи. Конкуренція, суперництво, змагання, ворожість, криза і суперечність як основні поняття та категорії конфліктології. Зв'язок конфліктології з іншими науками. Методи наукових досліджень як способи пізнання дійсності, за допомогою яких отримують достовірні дані що використовують для побудови наукових теорій та розробки практичних рекомендацій. Критерії валідності методу. Функції конфліктології у суспільстві.

Тема 2. Історія розвитку конфліктології

Історія становлення конфліктології . Передумови появи конфліктологічних ідей. Проблеми конфлікту в соціополітичній думці кінця XIX – початку XX ст. Сучасні теорії конфлікту. Психологічні теорії конфлікту XX ст. Соціологічні теорії конфлікту XX ст. Становлення конфліктології як науки в Україні та її розвиток на сучасному етапі.

Об'єкт і предмет конфліктології . Методологічні принципи конфліктології . Конфліктологія в системі наук. Методи вивчення конфліктів. Основні етапи наукового аналізу конфліктів. Психологічні методи в конфліктології . Математичне моделювання конфлікту.

Тема 3. Природа та діагностика конфліктів

Конфлікт як певне ставлення між суб'єктами соціальної взаємодії, яке характеризується їх протидією на основі протилежно спрямованих мотивів чи суджень. Конфліктоген як причина виникнення конфлікту. Схема виникнення конфлікту. Структура та діагностика конфлікту.

Загальна характеристика конфлікту. Особливості конфлікту. Причини та функції конфлікту. Структурні елементи та рівні конфлікту. Динаміка конфлікту. Процес розвитку конфлікту (стадії). Типи конфлікту.

Тема 4. Основні концепції сучасної зарубіжної теорії конфліктності

Модель соціального революційного конфлікту та соціального перетворення. Шляхи зниження гостроти конфлікту за допомогою послаблення емоційних зв'язків, зниження згуртованості членів групи та посилення ізольованості і розрізненості групи. Умови перетворення звичайних груп у конфліктні у теорії Р. Дарендорфа.

Причинні зв'язки збереження та відтворення інтеграції системи у теорії Л.Козера. Конфлікт як патологічна поведінка у біхевіористичному тлумаченні конфлікту. Вплив конкурентної та кооперативної системи оцінювання на взаємини у групі. Недоліки та переваги ситуаційного підходу. Характеристика когнітивістських підходів.

Тема 5. Технології ефективної поведінки соціального працівника у конфлікті

Особливості прояву конфлікту в системі соціального забезпечення.. Попередження та подолання конфліктів в системі соціального забезпечення. Техніки та технології управління конфліктами в системі соціального забезпечення. Конфліктогенність системи соціального забезпечення. Умови та способи попередження конфліктів «по вертикалі». Розв'язання конфліктів в системі соціального забезпечення.

Робота з емоціями. Емоційні стани людини. Емоції , їх властивості та значення. Вплив емоційних станів на прийняття рішень соціальним працівником в конфліктних ситуаціях.

Стратегії та техніки управління власними емоціями та емоціями сторін.

Тема 6. Конфлікт як соціальний феномен

Характеристика конфлікту як соціального феномену. Необхідні і достатні умови виникнення конфлікту. Аналіз основних причин виникнення конфлікту. Характеристика протидії суб'єктів соціальної взаємодії. Графічна структура конфлікту. Визначення причин конфлікту, їх класифікація. Типи конфліктних ситуацій.

Поняття та зміст технологій ефективного спілкування. Технології раціональної поведінки в конфлікті. Управління стресом як прийом і засіб попередження конфліктів. Сутність та особливості управління конфліктами. Методи управління конфліктами. Розв'язання конфліктів. Основні форми завершення конфлікту. Завершення конфлікту при допомозі третьої сторони.

Тема 7. Теорії механізмів виникнення конфлікту

Конфлікт як зіткнення інтересів, думок, оцінок, емоцій або дій людини, що вступили у взаємодію. Типи конфліктогенів у теорії механізмів виникнення конфлікту. Сутність закону ескалації конфлікту. Алгоритм трансактного аналізу Правила безконфліктної взаємодії. Правила виникнення і способи вирішення конфліктів. Поведінкові характеристики Дитини, Дорослого, Батька.

Поняття та зміст технологій ефективного спілкування. Технології раціональної поведінки в конфлікті. Управління стресом як прийом і засіб попередження конфліктів.

Тема 8. Внутрішньоособистісний конфлікт

Поняття внутрішньоособистісного конфлікту у теорії психоаналізу. Внутрішньоособистісний конфлікт як комплекс неповноцінності, який протистоїть прагненню до досконалості (А. Адлер). Внутрішньоособистісний конфлікт як несумісні невротичні потреби, що одночасно спонукають людину прагнути до інших людей, проявляти агресивність до них і прагнути бути від них незалежними (К. Хорні). Внутрішньоособистісний конфлікт як психосоціальні кризи, які виникають в процесі формування ідентифікації особистості (Е. Еріксон).

Типологія і динаміка внутрішньоособистісного конфлікту, форми його прояву і способи подолання.

Тема 9. Міжособистісні конфлікти як найпоширеніший тип конфлікту

Міжособистісні конфлікти як найпоширеніший тип конфлікту. Причини виникнення міжособистісних конфліктів. Причини конструктивних конфліктів в організації: незадоволеність оплатою; несприятливі умови праці; недоліки в організації праці; невідповідність прав і обов'язків; незручний графік роботи; прогалини в технології; низький рівень дисципліни. Причини деструктивних конфліктів: неправильні дії керівника; неправильні дії підлеглих; неправильні дії керівника і підлеглих.

Моделі поведінки особистості в конфлікті та їх характеристика. Стилі конфліктної поведінки особистості в конфлікті. Типи конфліктних особистостей. Конфлікт і маніпуляція. Розбіжності поведінкових паттернів як фактор конфліктності.

Тема 10. Конфлікти в системі соціального забезпечення

Вплив емоційного стану людини на виникнення конфліктних ситуацій. Особливості діяльності соціального працівника (загальна характеристика). Особливості діяльності соціального працівника у вирішенні конфліктів з особами, які мають певні фізичні обмеження. Культура поведінки соціального працівника у вирішенні конфліктів. Управління та запобігання конфліктам у соціальній сфері

Емоції та їх вплив на поведінку людини. Керування емоційними станами. Особливості діяльності соціального працівника. Алгоритм поведінки соціального працівника. Види конфліктів у сфері соціального забезпечення. Управління та запобігання конфліктам у соціальній сфері.

Тема 11. Сімейні конфлікти

Сім'я як особливого роду соціальна група, що призначена для оптимального задоволення потреб у самозбереженні і самоствердженні. Етапи розвитку сім'ї: ріст, становлення, розквіт, Характеристика типів сімейних взаємин: диктат, опіка, невтручання, співробітництво. Рівні подружніх взаємин: функціонально-рольові (статусні); емоційно-оціночні; особистісно-сміслові. Етико-психологічні моделі сім'ї.

Характеристика криз подружнього життя. Сімейні конфлікти як конфлікти що виникають в системі взаємин між людьми, які об'єднані шлюбними або кровними зв'язками. Конфлікт «батьки і діти» як особливий вид сімейних конфліктів, його види. Шляхи вирішення і подолання сімейних конфліктів.

Тема 12. Соціальні конфлікти: шляхи, засоби попередження та розв'язання

Загальна характеристика соціальних конфліктів. Особливості прояву соціальних конфліктів. Класифікація соціальних конфліктів. Основні методи і прийоми попередження та розв'язання соціальних конфліктів. Соціальна напруга, її прояв. Особливості визначення соціального конфлікту. Біологічна, психологічна та соціологічна теорії визначення соціального конфлікту. Типологія соціальних конфліктів. Засоби вирішення соціальних конфліктів. Особливості прояву інституціонального, інтергрупового та інтрагрупового конфліктів. Профілактика соціальних конфліктів. Особливості прояву соціальної напруги, її складові. Основні завдання розгляду соціальних конфліктів.

Тема 13. Глобальні та регіональні конфлікти

Загальна характеристика глобальних конфліктів. Типи та особливості глобальних конфліктів. Передумови виникнення глобальних конфліктів. Об'єктивні основи прогнозування глобальних конфліктів. Шляхи попередження глобальних конфліктів. Управління глобальними конфліктами. Загальна характеристика регіональних конфліктів. Класифікація регіональних конфліктів. Особливості прояву регіональних конфліктів; Сучасні найбільш гострі регіональні конфлікти. Зміст управління регіональними конфліктами.

Тема 14. Мистецтво розв'язання та вирішення конфліктів як шлях до успіху

Суперечка як комунікативна ситуація, де наявне активне ставлення до позиції співрозмовника, що виражається в її критичній оцінці. Учасники суперечки: пропонент, опонент і аудиторія. Дискусія як суперечка, спрямована на досягнення істини що використовує тільки коректні прийоми. Полеміка як суперечка, спрямована на перемогу над протилежною стороною що використовує тільки коректні прийоми. Еклектика як суперечка, що має на меті досягнення істини, але використовує для цього і некоректні прийоми. Софістика як суперечка, що має на меті досягнення перемоги над протилежною стороною з використанням як коректних, так і некоректних прийомів. Ескалація конфлікту як розвиток конфлікту, що прогресує в часі, загострення протидії, за якого наступні руйнівні впливи опонентів один на одного інтенсивніші, ніж попередні.

Тема 15. Прогнозування та профілактика конфліктів

Аналіз конфліктного стану та регулювання конфліктної поведінки Типи та особливості учасників суперечки. Ескалація конфлікту. Культура розв'язання конфлікту. Основний зміст переговорного процесу. Особливості ведення переговорів. Моделі поведінки партнерів у переговорному процесі. Технології стратегій та тактик у переговорному процесі. Вимоги до учасників перемовин і регуляція психологічної атмосфери. Налагодження контакту на перемовинах. Прийом інформації. Передача інформації. Рух до згоди. Прийняття рішення. Завершення перемовин і культурні відмінності в перемовному процесі.

Основні прийоми вирішення конфлікту.

4. Структура вивчення навчальної дисципліни

4.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин					
		Денна форма навчання					
		Усього	у тому числі				
Лекції	Сем. (прак.)		Лабор.	Ін.зав.	СРС		
1.	Предмет і завдання навчальної дисципліни «Конфліктологія»	6	4	2	-	-	-
2.	Історія розвитку конфліктології	7	-	2	-	-	5
3.	Природа та діагностика конфліктів	4	4	-	-	-	-
4.	Основні концепції сучасної зарубіжної теорії конфліктності	7	-	2	-	-	5
5.	Технології ефективної поведінки соціального працівника у конфлікті	7	-	2	-	-	5
6.	Конфлікт як соціальний феномен	8	-	2	-	-	6
7.	Теорії механізмів виникнення конфлікту	8	-	2	-	-	6
8.	Внутрішньоособистісний конфлікт	4	4	-	-	-	-
9.	Міжособистісні конфлікти як найпоширеніший тип конфлікту	4	2	2	-	-	-
10.	Конфлікти в системі соціального забезпечення	2	-	2	-	-	-
11.	Сімейні конфлікти	12	4	2	-	-	6
12.	Соціальні конфлікти: шляхи, засоби попередження та розв'язання	11	4	2	-	-	5
13.	Глобальні та регіональні конфлікти	7	-	2	-	-	5
14.	Мистецтво розв'язання та вирішення конфліктів як шлях до успіху	11	4	2	-	-	5
15.	Прогнозування та профілактика конфліктів	7	-	2	-	-	5
	Усього годин	105	26	26	-	-	53

4.2. Аудиторні заняття

4.2.1. Аудиторні заняття (лекції, семінарські (практичні) заняття) проводяться згідно з темами та обсягом годин, передбачених тематичним планом.

4.2.2. Плани лекцій з передбачених тематичним планом тем визначаються в підрозділі 1.2 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.2.3. Плани семінарських (практичних) занять з передбачених тематичним планом тем, засоби поточного контролю знань та методичні рекомендації для підготовки до занять визначаються в підрозділі 1.3 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3. Самостійна робота студентів

4.3.1. Самостійна робота студентів включає завдання до кожної теми та індивідуальні завдання.

4.3.2. Завдання для самостійної роботи студентів та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.4 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.4. Самостійна робота студентів заочної форми навчання передбачена навчальним планом у формі виконання домашньої контрольної роботи.

4.3.5. Завдання для самостійної роботи студентів та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.4 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

5. Методи навчання та контролю

Під час лекційних занять застосовуються:

- 1) традиційний усний виклад змісту теми;
- 2) слайдові презентації.

На семінарських та практичних заняттях застосовуються:

- дискусійне обговорення проблемних питань;
- вирішення ситуаційних завдань;
- повідомлення про виконання індивідуальних завдань;

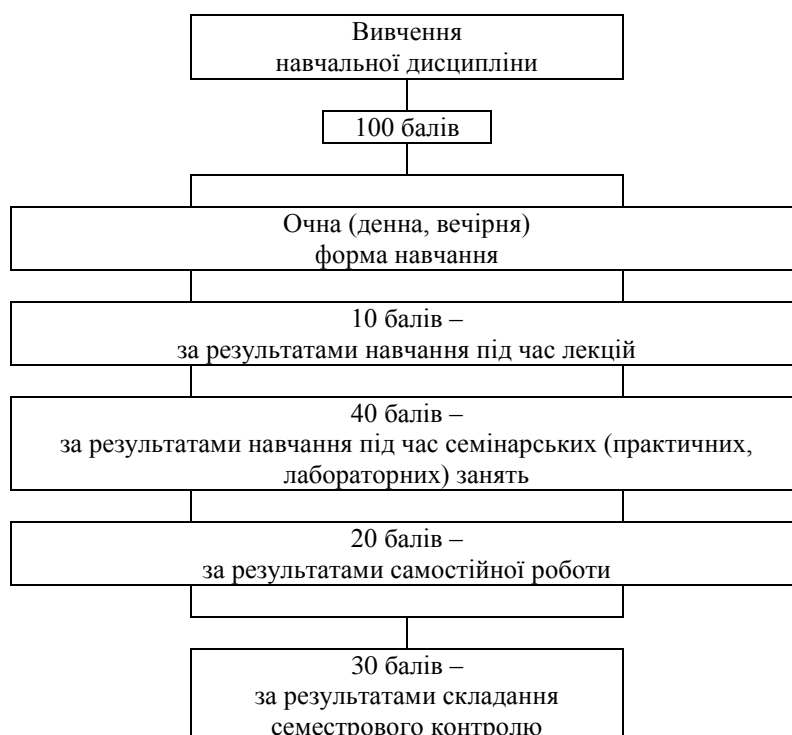
Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у формах:

- 1) усне або письмове (у тому числі тестове) бліцопитування студентів щодо засвоєння матеріалу попередньої лекції;
- 2) усне або письмове(у тому числі тестове) опитування на семінарських заняттях;
- 3) виконання поточних контрольних робіт у формі тестування;
- 4) захист підготовленого звіту про виконання ІНДЗ;
- 5) захист підготовленого публічного виступу.

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі усного екзамену. Структура білету включає три теоретичних питання та ситуативну задачу.

6. Схема нарахування балів

6.1. Нарахування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

6.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій з навчальної дисципліни, обчислюється у пропорційному співвідношенні кількості відвіданих лекцій і кількості лекцій, передбачених навчальним планом, і визначається згідно з додатками 1 і 2 до Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова.

7. Рекомендовані джерела

7.1. Основні джерела

1. *Брич В. Я., Корман М. М.* Психологія управління: навчальний посібник. К.: Кондор-Видавництво, 2013. 384 с.
2. *Ващенко І. В.* Конфліктологія та теорія переговорів: навчальний посібник. К.: Знання, 2013. 407 с.
3. *Гірник А. М.* Основи конфліктології : Навч. посіб. для студ. ВНЗ. К. : Києво-Могилянська академія, 2010. 222 с.
4. *Смельяненко Л. М.* Конфліктологія. К. : КНЕУ, 2003. 315 с.
5. Конфліктологія : навч. посіб. / за ред. Г. В. Гребенькова. Львів: Магнолія, 2011. 229 с.
6. *Луцишин Г. І.* Конфліктологія та теорія переговорів: навч. посіб. для студентів, аспірантів і викл. вищ. закл. освіти України. Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2015. 200 с.
7. Конфліктологія: навч. посіб. для вищ. військ. навч. закл. / за ред. М. П. Гетьманчука, П. П. Ткачука. Львів: ЛІСВ, 2007. 327 с.
8. *Котигоренко В.* Конфліктологія. *Політична енциклопедія.* Редкол.: Ю. Левенець (голова), Ю. Шаповал (заст. голови) та ін. К.: Парламентське видавництво, 2011. 362 с.
9. *Крушельницька О. В.* Управління персоналом: Навч. посіб. К.: Кондор, 2005. 246 с.
10. *Кулініч І. О.* Психологія управління: підручник. К. : Знання, 2011. 415 с.
11. *Ложкін Г. В., Пов'якель Н. І.* Психологія конфлікту: теорія і сучасна практика: Навчальний посібник . К. : Професіонал, 2007. 416 с.
12. *Обран-Лембрик Л. Е.* Основи психології управління: монографія. Івано-Франківськ : Плай, 2002. 426 с.
13. *Обран-Лембрик Л. Е.* Психологія управління : посіб. К. : Академвидав, 2003. 568 с.
14. *Пірен М. І.* Конфліктологія. К. : МАУП, 2007. 360 с.
15. *Регнет Э.* Конфликты в организациях. Формы, функции и способы преодоления. Харьков : Институт прикладной психологии «Гуманитарный Центр», 2005. 396 с.
16. *Русинка І.* Конфліктологія. Психотехнології запобігання і управління конфліктами : навч. посіб. К. : Професіонал, 2007. 332 с.
17. *Гуменюк Л. Й.* Соціальна конфліктологія: підручник. Львів, 2015. 563 с.
18. Технології роботи організаційних психологів: навч. посібн. / за наук. ред. Л. М. Карамушки. К. : ІНКОС, 2005. 366 с.
19. *Хміль Ф. І.* Управління персоналом: підруч. К. : Академвидав, 2006. 488 с.
20. *Цимбалюк І.* Психологія управління : навч. посіб. К. : Професіонал, 2008. 624 с.
21. *Чмут Т.К., Чайка Г.Л.* Етика ділового спілкування : навч. посіб. Київ : Знання, 2007. 230 с.

7.2. Допоміжні джерела

1. *Балакірова С. Ю., Павленко В. В.* Вплив медіакультури на комунікативну компетентність управлінця. Вісник Національного технічного університету України «КПІ» Філософія. Психологія. Педагогіка. Київ : ІВЦ «Політехніка», 2011. №2 (32). С. 21-24.
2. *Берлач А. І., Кондрюкова В. В.* Конфліктологія: навчальний посібник для дистанційного навчання. Київ: Університет «Україна», 2007. 203 с.
3. *Берн Е.* Ігри, у які грають люди. Харків : Клуб сімейного дозвілля, 2016. 256 с.
4. *Ващенко І. В., Кляп М. І.* Конфліктологія та теорія переговорів: навч. посіб. Київ: Знання, 2013. 408 с.
5. *Гайворонська І.* Історичний розвиток мирного і компромісного вирішення кримінально-правових конфліктів на українських землях. *Юридична Україна.* 2008. № 5. С. 105-108.
6. *Гіренко С. П.* Практична конфліктологія: навч. посіб. Харків: ХНУВС, 2010. 184 с.
7. *Джонсон Д. В.* Соціальна психологія. Тренінг міжособистісного спілкування: Пер. з англ. Київ: КМ Academia, 2003. 288 с.

8. *Дмитренко М. Й.* Ділове спілкування: норми, принципи, стратегії: монографія. Черкаси: Брама-Україна, 2009. 120 с.
9. *Дороніна М. С.* Культура спілкування ділових людей: посібник. Київ : КМ Academia, 1997. 192с.
10. *Слізарова І. А.* Стиль ділового успіху : навч посіб. К.: Кондор, 2007. 160 с.
11. *Єрмоленко А. М.* Соціальна етика та екологія. Гідність людини – шанування природи. Монографія. Київ : Лібра, 2010. 416 с.
12. Інформаційна компетентність фахівця. Педагогіка і психологія професійної освіти. 2004. №5. С. 21-28.
13. *Капінос Г. І., Бабій І. В.* Операційний менеджмент : навч. посіб. К.: «Центр учбової літератури», 2013. 352 с.
14. *Козирєв М. П.* Комунікативні бар'єри спілкування та шляхи їх подолання. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. серія психологічна.* 2014. Вип. 1. С. 201-211. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvldu_2014_1_24.
15. *Коломойцев В. Є.* Альтернатива розрусі: Латиноамериканський інвестиційний досвід подолання глобальної фінансово-економічної кризи. Київ: Молодь, 2000. 432 с.
16. Конфліктологія / Д. В. Коваленко, І. М. Шалімова, О. М. Керницький, В. А. Бурбита. Харків, 20015. 196 с.
17. *Орбан-Лембрик Л. Е.* Соціальна психологія: Підручник у 2-х кн.: Кн. 1. Соціальна психологія особистості і спілкування. Київ: Либідь, 2004. 576 с.
18. *Орбан-Лембрик Л. Е.* Соціальна психологія: Підручник у 2-х кн.: Кн. 2. Соціальна психологія груп. Прикладна соціальна психологія. Київ : Либідь, 2006. 560 с.
19. *Орлянський С. Г.* Конфліктологія : навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2007. 192 с.
20. *Палеха Ю. І.* Іміджологія : навч. посібник. Київ : Вид-во Європ. ун-ту, 2004. 323 с.
21. *Піз А., Піз Б.* Мова рухів тіла. Розширене видання. Київ : КМ-Букс, 2015. 416 с.
22. *Стахів М. О.* Український комунікативний етикет: навч-метод. посіб. Київ : Знання, 2008. 248 с.
23. *Фромм Е.* Мати чи бути? Київ : Український письменник, 2010. 222 с.
24. *Шеломенцев В. М.* Етикет і сучасна культура спілкування. Київ: Лібра, 2003. 416 с.

8. Інформаційні ресурси

1. <http://www.nlplife.ru/knigi/psyho/praktikum-po-konfliktologii>
2. http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Psihol/Konflikt/11.php
3. http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Psihol/Index.php
4. http://sob-rgsu.narod.ru/files/Antsupov_Shipilov_Some_Konfliktologiya.htm
5. <http://litpsy.ru/socialnaya-psixologiya/reshenie-konflikta-putem-peregovorov/>
6. <http://evartist.narod.ru/text7/50.htm>
7. <http://www.bookall.ru/blewotai.html>
8. http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Econom/burt/index.php
9. <http://textbooks.net.ua/content/category/42/59/48/>
10. <http://ukrlife.org/main/minerva/karnegie.htm>